

MYSTERIE VAN FINANCIËN

**Activiteiten om de denkoefening voort te zetten in de
klas**

Handleiding

Inhoudstafel

I. Praktische steekkaart	3
II. Aanwijzingen	4
Hoe deze activiteiten gebruiken?	4
Overzicht van de thema's die aan bod komen bij de naverwerking van elk loket	5
Loket Kans	5
Loket Toekomst	6
Loket Concurrentie	7
Loket Evenwicht	8
Loket Rijkdom	9
Antwoordfiches	9
Loket Mogelijkheden	9
III. Aanvullende informatie.....	11
Link met de eindtermen:	11

I. Praktische steekkaart

	<p>Doelgroep</p>	<p>Alle graden van het secundair onderwijs</p>
	<p>Aantal</p>	<p>Klasgroep</p>
	<p>Duur</p>	<p>Twee uren (2 uren)</p>
	<p>Korte beschrijving</p>	<p>Dit is een activiteit voor in de klas, als je na het bezoek aan de interactieve tentoonstelling <i>Mysterie van Financiën</i> nog dieper wilt ingaan op de thema's van een</p>
	<p>Doelstellingen</p>	<p>Een of meer concepten die aan bod zijn gekomen tijdens het bezoek aan de tentoonstelling "Mysterie van Financiën" verder uitdiepen.</p>
	<p>Materiaal</p>	<p>Fotokopies van de teksten voor de leerlingen</p>
	<p>Documenten om te downloaden</p>	<p>https://belvue.be/nl/activities/exposition-interactive/interactieve-tentoonstelling-mysterie-van-financien</p>

II. Aanwijzingen

Hoe deze activiteiten gebruiken?

Hieronder vind je de links naar de bijkomende activiteiten voor elk loket van de tentoonstelling "Mysterie van Financiën". Die activiteiten bieden de kans om de concepten die in de verschillende loketten aan bod zijn gekomen, verder uit te diepen.

Voor elk loket vind je twee soorten teksten:

- Infofiches: die bevatten alle nodige informatie die de leerlingen nodig hebben om de voorgestelde activiteiten uit te voeren.
- Antwoordfiches: dit is het document om af te drukken en aan de leerlingen uit te delen om de voorgestelde activiteiten uit te voeren.

Voor de loketten **Keuzes** is het formaat enigszins anders. De info- en antwoordfiches zijn samengevoegd in één enkel document dat is opgesteld door uitgeverij Pelckmans.

De structuur van de activiteiten kan verschillen per loket. Voor de loketten Concurrentie, Mogelijkheden, Rijkdom, Keuzes en Toekomst kun je best de activiteiten uitvoeren in de voorgestelde volgorde. De activiteiten voor de andere loketten zijn niet afhankelijk van elkaar en kunnen dus afzonderlijk worden uitgevoerd.

Om het verband te leggen met de tentoonstelling Mysterie van Financiën, kun je voor elk loket best zeker werken met "antwoordfiche 1", die verwijst naar de tentoonstelling.

Om je te helpen bij de keuze van de loketten en de activiteiten die je in de klas wilt behandelen, geven we hieronder de inhoudstafel van de zeven loketten.

Overzicht van de thema's die aan bod komen bij de naverwerking van elk loket

Loket Kans

Infofiches

- Infofiche 1: Het bezoek aan het loket Kans
- Infofiche 2: De sociale zekerheid
 - a. Weten jullie wat het systeem van sociale zekerheid in België inhoudt?
 - b. Hoe werkt de sociale zekerheid?
- Infofiche 3: Maakt geld gelukkig?
 - a. Inspirerende citaten?
 - b. Wat zegt de literatuur?
- Infofiche 4: De behoeftepiramide van Maslow
 - a. Theorie van Maslow
 - b. Uittreksel uit een persartikel: "Geen "wereld zonder gsm-dag" voor migranten
- Infofiche 5: Woordenlijst

Antwoordfiches

- Antwoordfiche 1: Terugblik op je bezoek aan het loket Kans van de tentoonstelling *Mysterie van Financiën*
- Antwoordfiche 2: Hoe werkt de sociale zekerheid?
 - a. De Belgische sociale zekerheid
 - b. Wie komt tussen?
 - c. Wat dacht je van het beperken van de sociale zekerheid?
- Antwoordfiche 3: De krekel of de mier?
- Antwoordfiche 4: Wensen of noden?

Loket Toekomst

Infofiches

- Infofiche 1: Het bezoek aan het loket Toekomst
- Infofiche 2: Beginnen met sparen en investeren of beleggen, tips en trucs
 - a. Hoe leg je een spaarpotje aan? Enkele basistips
 - b. Sparen, ja. Maar waarvoor?
 - c. Beleggen
- Infofiche 3: Wat doen de banken met het geld dat hen is toevertrouwd?
- Infofiche 4: Traditionele financiële producten: aandelen en obligaties
- Infofiche 5: Coöperaties, een andere manier om naar investeringen te kijken
 - a. Milcobel: van kaas en melk
 - b. Multipharma
 - c. Alterfin, investeren in duurzame ontwikkeling
 - d. NewB
- Infofiche 6: Virtuele munten
 - a. Virtuele munten, cryptomunten, bitcoin, ethereum... waar gaat het om?
 - b. Hoe werkt het?
 - c. Waw, dat lijkt geniaal! En toch gaan er steeds meer stemmen op tegen die virtuele munten. Waarom?
- Infofiche 7: Woordenlijst

Antwoordfiche

- Antwoordfiche 1: Terugblik op je bezoek aan het loket Toekomst
- Antwoordfiche 2: Beginnen met sparen en investeren of beleggen, tips en trucs
- Antwoordfiche 3: Analyseer de beleggingskeuzes van banken
- Antwoordfiche 4: Traditionele financiële producten: aandelen en obligaties
- Antwoordfiche 5: Coöperaties
- Antwoordfiche 6: Virtuele munten

Loket Concurrentie

Infofiches

- Infofiche 1: Het bezoek aan het loket concurrentie
- Infofiche 2: Even terug in de tijd
- Infofiche 3: Prijs = meter?
- Infofiche 4: De markt
- Infofiche 5: De vraag
 - a. Prijs
 - b. Andere factoren
- Infofiche 6: Het aanbod
- Infofiche 7: Prijsvorming

Antwoordfiches

- Antwoordfiche 1: Prijs?
- Antwoordfiche 2: Even terug in de tijd
- Antwoordfiche 3: Prijs = meter
- Antwoordfiche 4: De markt
- Antwoordfiche 5: De juiste prijs?
- Antwoordfiche 6: De vraag
- Antwoordfiche 7: Aanbod

Loket Evenwicht

Infofiches

- Infofiche 1: Het bezoek aan het loket evenwicht
- Infofiche 2: De Federale Staat
- Infofiche 3: De wetgevende en uitvoerende macht
- Infofiche 4: de verdeling van de bevoegdheden
 - a. De bevoegdheden van de federale overheid
 - b. De bevoegdheden van de Gewesten
 - c. De bevoegdheden van de Gemeenschappen
- Infofiche 5: Begroting?
- Infofiche 6: Inkomsten van de overheid
 - a. Vennootschapsbelasting
 - b. Personenbelasting
 - c. Sociale bijdragen
 - d. Vermogensbelasting
 - e. Btw
 - f. Accijnzen
 - g. Andere belastingen
- Infofiche 7: Uitgaven
 - a. Wist je dat ?
 - b. Meer in detail

Antwoordfiches

- Antwoordfiche 1: Overheid?
- Antwoordfiche 2: Federale Staat
- Antwoordfiche 3: Om welke bevoegdheid of bevoegdheden gaat het? Wetgevend of uitvoerend?
- Antwoordfiche 4: Ik ben...? Federaal, gewest, gemeenschap?
- Antwoordfiche 5: Begroting
- Antwoordfiche 6: Inkomsten van de overheid
- Antwoordfiche 7: Uitgaven van de overheid

Loket Rijkdom

Infofiches

- Infofiche 1: Het bezoek aan het loket rijkdom
- Infofiche 2: Wat maakt een land rijk?
- Infofiche 3: De verdeling van rijkdom in een land
- Infofiche 4: De verdeling van rijkdom in België
 - a. De sociale zekerheid
 - b. De erfbelasting
 - c. Andere belastingen

Antwoordfiches

- Antwoordfiche 1: Je ervaringen met het loket rijkdom
- Antwoordfiche 2: Rijkdom in de wereld
- Antwoordfiche 3: Rijkdom in België

Loket Mogelijkheden

Infofiches

- Infofiche 1: Jullie ervaring aan het loket Mogelijkheden
- Infofiche 2: Sociale mobiliteit
- Infofiche 3: Enkele cijfers
- Infofiche 3a: Overdracht van armoede tussen generaties, of hoe de levensomstandigheden in de kindertijd het toekomstige leven beïnvloeden
- Infofiche 3b: Het verband tussen het onderwijsniveau van de ouders en dat van de kinderen
- Infofiche 4: Reproductie van ongelijkheid op school
- Infofiche 5: De theorie van de aangeleerde hulpeloosheid
- Infofiche 6: Laten we alles even op een rijtje zetten!

Antwoordfiches

- Antwoordfiche 1: Terug naar de context
- Antwoordfiche 2: Sociale mobiliteit
- Antwoordfiche 3a: De overdracht van armoede tussen generaties
- Antwoordfiche 3b: Het verband tussen het onderwijsniveau van de kinderen en dat van de ouders
- Antwoordfiche 4: Reproductie van ongelijkheid op school
- Antwoordfiche 5: De theorie van de aangeleerde hulpeloosheid
- Antwoordfiche 6: Laten we alles even op een rijtje zetten!

Loket Keuze

Infofiches

- Infofiche 1: Een persoonlijk budget beheren
- Infofiche 2: Sparen of lenen?
- Infofiche 3: Goede keuzes maken
- Infofiche 4: Opdrachten
- Infofiche 5: Synthese

Test jezelf

III. Aanvullende informatie

Link met de eindtermen:

1 ste graad A-stroom

Sleutelcompetencie	Code + Onderwijsdoel
<p>7. Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven</p>	<p>7.1 De dynamiek en de gelaagdheid van (eigen) identiteiten duiden.</p> <p>7.2 en 7.6 Omgaan met diversiteit in het samenleven en het samenwerken.</p> <p>7.7 Geïnformeerd en beargumenteerd met elkaar in dialoog gaan.</p> <p>7.9 Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.</p> <p>7.12 tot 7.14 De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.</p> <p>7.15 Democratische besluitvorming op lokaal, nationaal en internationaal niveau duiden</p> <p>7.16 en 7.17 Democratische principes en democratische cultuur kaderen binnen de moderne rechtsstaat.</p>
<p>10. Competenties inzake duurzaamheid</p>	<p>15.4 (Duurzame) keuzes maken, rekening houdend met gevolgen op korte en lange termijn.</p> <p>7.12 De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.</p>
<p>11. Economische en financiële competenties</p>	<p>11.1 tot 11.4 Inzicht ontwikkelen in consumptiegedrag, inkomensverwerving en financiële producten om</p>

	<p>budgettaire gevolgen op korte en lange termijn in te schatten.</p> <p>11.5 en 11.6 De werking van ondernemingen en organisaties en hun maatschappelijke rol duiden.</p> <p>11.7 Reflecteren over de werking van de markten en de economie als systeem en de invloed van de overheid hierop duiden binnen de (inter)nationale context.</p> <p>BG 11.1 tot BG 11.3 Inzicht ontwikkelen in consumptiegedrag, inkomensverwerving en financiële producten om budgettaire gevolgen op korte en lange termijn in te schatten.</p>
<p>12. Juridische competenties</p>	<p>11.1 en 11.3 Inzicht ontwikkelen in consumptiegedrag, inkomensverwerving en financiële producten om budgettaire gevolgen op korte en lange termijn in te schatten.</p> <p>11.7 Reflecteren over de werking van de markten en de economie als systeem en de invloed van de overheid hierop duiden binnen de (inter)nationale context.</p> <p>7.8 Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.</p> <p>7.16 Democratische principes en democratische cultuur kaderen binnen de moderne rechtsstaat.</p>
<p>15. Ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties</p>	<p>15.4 (Duurzame) keuzes maken, rekening houdend met gevolgen op korte en lange termijn.</p> <p>5.2 Interpersoonlijke relaties opbouwen, onderhouden en versterken.</p>

Sleutelcompetencie	Code + Onderwijsdoel
5. Sociaal-relatieve competenties	5.2 ; 5.4 en 5.5 Interpersoonlijke relaties opbouwen, onderhouden en versterken.
7. Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven	<p>7.2 tot 7.4 Omgaan met diversiteit in het samenleven en het samenwerken.</p> <p>7.7 Geïnformeerd en beargumenteerd met elkaar in dialoog gaan.</p> <p>7.8 en 7.9 Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.</p> <p>7.11 tot 7.14 De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.</p> <p>7.15 Democratische besluitvorming op lokaal, nationaal en internationaal niveau duiden.</p>
10. Competenties inzake duurzaamheid	<p>11.1 Inzicht ontwikkelen in consumptiegedrag, inkomensverwerving en financiële producten om budgettaire gevolgen op korte en lange termijn in te schatten.</p> <p>15.4 (Duurzame) keuzes maken, rekening houdend met gevolgen op korte en lange termijn.</p> <p>7.11 tot 7.13 De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.</p>
11. Economische en financiële competenties	11.1 tot 11.5 Inzicht ontwikkelen in consumptiegedrag, inkomensverwerving en financiële producten om

	<p>budgettaire gevolgen op korte en lange termijn in te schatten.</p> <p>BG 11.1 tot BG 11.3 Inzicht ontwikkelen in consumptiegedrag, inkomensverwerving en financiële producten om budgettaire gevolgen op korte en lange termijn in te schatten.</p>
12. Juridische competenties	7.17 Democratische principes en democratische cultuur kaderen binnen de moderne rechtsstaat.
13. Leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken	<p>13.10 tot 13.13 Een (onderzoeks-)probleem (v)erkennen en een antwoord of oplossing zoeken gebruikmakend van geschikte (leer-)activiteiten, strategieën en tools.</p> <p>13.18 Domeinspecifieke terminologie, symbolen en voorstellingen hanteren.</p>
14. Zelfbewustzijn en zelfexpressie, zelfsturing en wendbaarheid	5.1 en 5.4 Interpersoonlijke relaties opbouwen, onderhouden en versterken.
15. Ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties	15.4 (Duurzame) keuzes maken, rekening houdend met gevolgen op korte en lange termijn.

2de graad ASO, TSO, KSO

Sleutelcompetenties	Code + Onderwijsdoel
7. Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven	<p>7.7, De leerlingen zijn bereid om in dialoog hun mening te ontwikkelen en bij te sturen.</p> <p>7.8, De leerlingen hanteren aangereikte strategieën om op een geïnformeerde wijze in dialoog te gaan over maatschappelijke uitdagingen.</p> <p>7.10, De leerlingen illustreren hoe men zich individueel en als groepslid kan engageren en actie kan ondernemen bij lokale, regionale, nationale of mondiale kwesties.</p> <p>7.11, De leerlingen hanteren aangereikte strategieën om vormen van inspraak, participatie en besluitvorming toe te passen, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen.</p> <p>7.20, De leerlingen illustreren sociale rechtvaardigheid en onrechtvaardigheid aan de hand van concrete voorbeelden.</p>
10. Competenties inzake duurzaamheid	7.12, De leerlingen handelen met het oog op duurzame ontwikkeling.
11. Economische en financiële competenties	<p>11.5, De leerlingen illustreren de invloed van vraag en aanbod op de prijsvorming van courante consumptiegoederen.</p> <p>11.6, De leerlingen verklaren de invloed van de markt en van overheidsbeslissingen op de prijsvorming van courante consumptiegoederen.</p> <p>11.7, De leerlingen beschrijven gevolgen van actuele ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en actuele ontwikkelingen in de sociale zekerheid.</p>
12. Juridische competenties	7.21, De leerlingen lichten het belang van rechtsregels en rechtspraak toe voor de samenleving.

	<p>11.2, De leerlingen analyseren de totale kost van aankopen inclusief eenmalige kosten, terugkerende kosten en financieringskosten.</p>
<p>15. Ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties</p>	<p>15.3, De leerlingen ontwikkelen één of meerdere doelstellingen voor het omzetten van ideeën in acties.</p> <p>15.5, De leerlingen maken onderbouwde en duurzame keuzes aan de hand van zelfbepaalde criteria en aangereikte strategieën rekening houdend met de gevolgen van hun keuzes op korte en lange termijn.</p>

2de graad BSO

Sleutelcompetenties	Code + Onderwijsdoel
7. Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven	7.7, De leerlingen zijn bereid om in dialoog hun mening te ontwikkelen en bij te sturen. 7.8, De leerlingen hanteren aangereikte strategieën om op een geïnformeerde wijze in dialoog te gaan over maatschappelijke uitdagingen. 7.11, De leerlingen hanteren aangereikte strategieën om vormen van inspraak, participatie en besluitvorming toe te passen, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen. 7.12, De leerlingen handelen met het oog op duurzame ontwikkeling.
10. Competenties inzake duurzaamheid	7.12, De leerlingen handelen met het oog op duurzame ontwikkeling.
11. Economische en financiële competenties	11.2, De leerlingen lichten de elementen van de totale kost van aankopen met inbegrip van bijkomende kosten toe. 11.3, De leerlingen maken budgettaire keuzes bij aankopen in functie van een persoonlijk budget en rekening houdend met een gezinsbudget.
13. Leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeembenken, informatieverwerking en samenwerken	13.2, De leerlingen reflecteren over de impact van hun leeropvattingen en leerstrategieën en die van anderen met betrekking tot leerdomeinen in functie van mogelijke bijsturing. 13.3, De leerlingen zetten een geschikte zoekstrategie in bij het selecteren van digitale en niet-digitale bronnen om een informatievraag te beantwoorden. 13.4, De leerlingen gebruiken verklarende en oriënterende overzichten om informatie in een digitale en niet-digitale bron terug te vinden.

3de graad ASO, TSO, KSO

Sleutelcompetenties	Code + Onderwijsdoel
Context 4 Omgeving en duurzame ontwikkeling	4 De leerlingen zoeken naar duurzame oplossingen om de lokale en globale leefomgeving te beïnvloeden en te verbeteren
Context 6 Socio-economische samenleving	1 De leerlingen leggen met voorbeelden uit hoe welvaart wordt gecreëerd en hoe een overheid inkomsten verwerft en aanwendt 2 De leerlingen toetsen de eigen opvatting aan de verschillende opvattingen over welzijn en verdeling van welvaart 4 De leerlingen hebben bij het kopen van goederen en het gebruiken van diensten zowel oog voor prijs-kwaliteit en duurzame ontwikkeling als voor de rechten van de consument 7 De leerlingen kunnen het eigen budget en de persoonlijke administratie beheren
Economie	1 De leerlingen kunnen de rol van de marktprijs op diverse markten (productmarkt, arbeidsmarkt, financiële markt, wisselmarkt) illustreren met behulp van vraag- en aanbodschema's 9 De leerlingen kunnen investeringsbeslissingen beoordelen en methodes beschrijven die ondernemingen toepassen om het productie- en voorraadbeleid te optimaliseren 13 De leerlingen kunnen economische groei en indicatoren van economische groei kritisch beoordelen en vergelijken 14 De leerlingen kunnen de invloed van bepaalde gebeurtenissen en beleidsmaatregelen op de economische activiteit en op de prijzen, onder woorden brengen en grafisch weergeven.

	<p>17 De leerlingen kunnen over een economisch vraagstuk een onderzoeksopdracht voorbereiden, uitvoeren en evalueren.</p> <p>18 De leerlingen kunnen de onderzoeksresultaten en conclusies rapporteren en ze confronteren met andere standpunten.</p>
--	---

3de graad BSO

Sleutelcompetenties	Code + Onderwijsdoel
Project Algemene Vakken	<p>1 De leerlingen kunnen uit diverse tekstsoorten relevante informatie selecteren</p> <p>3 De leerlingen kunnen beknopt en duidelijk schriftelijk rapporteren</p> <p>7 De leerlingen kunnen uit tabellen, grafieken, diagrammen of kaarten, relevante informatie selecteren</p> <p>8 De leerlingen kunnen voor een specifieke opdracht kwantitatieve gegevens selecteren en bewerken</p> <p>21 De leerlingen kunnen voor een probleemstelling de meest geschikte oplossingsstrategie kiezen</p> <p>27 De leerlingen kunnen zich bij een groepsopdracht constructief aansluiten bij een in team genomen beslissing</p> <p>28 De leerlingen kunnen de eigen taken van een groepsopdracht volgens afspraken uitvoeren</p>